СЕКЦІЯ 1. ІНФОРМАЦІЙНІ ТА УПРАВЛЯЮЧІ СИСТЕМИ

УДК 338.242.2

С.Л. АГАКА, НТУ «ХПІ», Харків, Україна
Т.М ЄФРЕМЕНКО, канд. техн. наук, доц., НТУ «ХПІ», Харків, Україна

Метод корисного потенціалу для оцінки ринкової вартості активів підприємства

Розвиток ринкових відносин у вітчизняній економіці породжує ряд нових теоретичних і практичних проблем, важливе місце серед яких займає проблема оцінки вартості майна підприємств. Актуальність її зумовлена кількома обставинами: без оцінки вартості майна неможливо обійтися при операціях купівлі-продажу, здачі майна в оренду (лізинг), реалізації інвестиційних проектів, здійснення застави, при оподаткуванні і страхуванні та інших господарських операціях. Правильна оцінка майна, що відповідає всім сучасним вимогам і стандартам, потрібна підприємствам-власникам.

Великий внесок у розробку методів оцінки майна внесли роботи як вітчизняних вчених: А.П. Ковальова, Е.І. Тарасевича, М.А. Федотової та інших, так і закордонних: П. Вендга, Дж. Фрідмана, Р.С. Харрісона та інших [1, 2]. Однак методи оцінки, які в даний час пропонуються, є в більшості своїй західними розробками, а тому мало пристосованими до вітчизняних умов. Тому відчувається гостра необхідність в розробці методології оцінки вартості майна підприємств з урахуванням діючих в Україні чинників і специфічних умов господарювання.

Розробка методичного забезпечення оцінки вартості устаткування дозволить підвищити рівень оціночних робіт, отримувати більш точні і надійні результати по визначенню вартості різноманітних об’єктів обладнання, створити об’єктивні передумови для управління вартістю основних фондів підприємств з метою підтримання їх фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Ці фактори зумовлюють актуальність і практичну значимість обраної теми дослідження.

Мета роботи полягає у розробці теоретичних положень і практичних методів оцінки вартості обладнання на підприємствах в умовах обмеженості цінової інформації і слабкого розвитку ринку обладнання.

Обладнання, як об’єкт оцінки має вартість тільки тоді, коли воно корисно споживачеві для реалізації його потреб у здійсненні виробничого процесу і в силу цієї причини споживач готовий платити за його придбання. Чим вище ступінь корисності, тим більшу вигоду отримує споживач від володіння даним об’єктом і, відповідно, тим вище вартість. Уявлення про ступінь корисності дає таке поняття як корисний потенціал.

Корисний потенціал характеризує ті граничні можливості, якими володіє об’єкт, і, відповідно, ту максимальну корисність, яку він здатний надати споживачеві при повному і ефективному використанні за призначенням. Корисний потенціал закладається на стадії створення об’єкта, а розкривається

на стадії експлуатації (застосування). Корисний потенціал – поняття комплексне, його можна представити як сукупність трьох приватних потенціалів: функціонального, параметричного та ресурсного.

Функціональний потенціал – це ступінь найбільших експлуатаційних можливостей об'єкта, задаються складом і характером функцій, які об'єкт може виконувати. Параметричний потенціал – це ступінь найбільших експлуатаційних можливостей об'єкта, задаються його головними технічними параметрами. Ресурсний потенціал – це ступінь найбільших експлуатаційних можливостей об'єкта, що задаються його технічним ресурсом.

У рамках проведеного дослідження визначено принцип корисного потенціалу, розглянути фактори що характеризують потенціал оцінюваного об'єкта обладнання, розроблено алгоритм внесення коригувань на основі аналізу корисного потенціалу. Процес оцінки починається з аналізу корисного потенціалу об'єкта оцінки. Для цього зручно скласти на об'єкт оцінки його карту корисного потенціалу.

З позицій запропонованого корисного потенціалу фізичний знос можна трактувати як процес втрати об'єктом його корисного потенціалу. Залишкову вартість можна розуміти як оцінку залишкового корисного потенціалу. Причому зазначені приватні потенціали мають різний темп зниження.

Функціональний потенціал може не витримати будь-яких істотних змін, за винятком тих випадків, коли в обладнання припиняють функціонувати які-небудь другорядні частини. Зниження параметричного потенціалу проявляється в погіршенні головних технічних параметрів і перш за все таких, як точність обробки, продуктивність і потужність, що розвивається. Вплив зносу на технічні параметри досить вибірковий. Зниження ресурсного потенціалу проявляється у зменшенні корисного фонду робочого часу за рахунок більш частих зупинок на усунення відмов і проведення ремонтних робіт. Таким чином, одним з підходів до визначення фізичного зносу може бути комплексна оцінка зменшення корисного потенціалу по всім її складовим елементам.

Розроблений метод внесення спрямованих коригувань в ціну аналога при прямому порівнянні об'єкта оцінки та аналога, що дозволяє проводити оцінку одиниць обладнання при мінімальному обсязі вихідної інформації.

Практична значимість роботи полягає в розробці методичних підходів і практичних рекомендацій щодо оцінки вартості обладнання на підприємствах, реалізація яких дозволяє отримувати об'єктивні дані про вартість оцінюваних об'єктів в умовах обмеженості вихідної інформації, пов'язаної з обмеженим розвитком ринку обладнання.

Список літератури:

1. *Хитчнер, Джеймс Р.* Три подхода к оценке стоимости бизнеса/ *Джеймс Р. Хитчнер //* М.: Маросейка. – 2008. – 304 с.

2. *Щербаков, В. А.* Оценка стоимости предприятия (бизнеса)/ *В.А. Щербаков, Н.А. Щербакова //* М. : Омега-Л. – 2006. – 288 с.